

Handläggare
Sara Lind
Utvecklingsavdelningen

Diarienummer
2017SCN/0043

Socialnämnden

Riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar om riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter.

Beslutsnivå

Socialnämnden

Sammanfattning

De föreslagna riktlinjerna ger handläggare vägledning i arbetet för en rättssäker och likvärdig utredning och behovsbedömning. De innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan. Förslaget till riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter föreslås godkännas.

Bakgrund

Av socialnämndens reglemente framgår att socialnämnden ska besluta om riktlinjer för nämndens verksamhetsområde (avsnitt *Ansvarsområden och uppgifter för samtliga nämnder*, s. 4). Kommunen har inte tidigare haft några riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd *Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* (SOSFS 2011:9), anges att kommunens ledningssystem ska identifiera, beskriva och fastställa de processer och rutiner i verksamheten som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. Om kommunerna väljer att utarbeta riktlinjer måste de utformas så att de är förenliga med lag, förarbeten och rättspraxis. För att säkerställa en rättssäker handläggning har riktlinjerna därmed tagits fram utifrån gällande lagändringar och föreskrifter. Riktlinjerna lämnas till socialnämnden för beslut i enlighet med nämndens reglemente.

Ärendebeskrivning

Riktlinjerna utgör ett led i Värmdö kommuns kvalitetsarbete för att säkerställa att handläggningen av ärenden rörande sociala kontrakt och jourlägenheter sker på ett likartat och rättssäkert sätt. Riktlinjerna har tagits fram med utgångspunkt i de lagar som reglerar verksamhetsområdet samt utifrån centrala utgångspunkter som ska genomsyra arbetet inom socialnämndens verksamheter.

Syftet med förslaget till riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter är att skapa enhetlighet i synsättet vid handläggning av ärenden inom området. Beslut om insatser ska

Diarienummer
2017SCN/0043

grundas på en rättssäker och likvärdig utredning och behovsbedömning. I riktlinjerna beskrivs följande centrala utgångspunkter som ska främja människors jämlikhet i levnadsvillkoren: *Barnperspektivet, samverkan, bemötande, delaktighet och våld i nära relation.*

Riktlinjerna är vägledande för handläggare vid bedömningen av ärenden inom området för sociala kontrakt och jourlägenheter. Riktlinjerna innebär inte någon inskränkning i den enskildes rätt att få en individuell prövning av sin ansökan.

Bedömning

De föreslagna riktlinjerna ger förvaltningen stöd och vägledning i arbetet för att uppnå rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänsten gällande sociala kontrakt och jourlägenheter.

Riktlinjerna bedöms säkerställa lagstiftarens intentioner för handläggning i ärenden inom området.

Ekonomiska konsekvenser

Riktlinjerna innebär att tidiga insatser genom socialt kontrakt och jourlägenhet kan ges till de personer som är utestängda från den reguljära bostadsmarknaden samt som befinner sig i nödsituation och helt saknar möjlighet att ordna tak över huvudet. Genom insatserna kan bostadslöshet förebyggas vilket leder till minskade kostnader.

Konsekvenser för miljön

Beslutet att anta riktlinjerna medför inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Beslutet är positivt för medborgarna genom att riktlinjerna underlättar behovsbedömningar samt ökar rättssäkerheten och möjligheten till likvärdiga utredningar.

Konsekvenser för barn

Vägledande riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter underlättar behovsbedömningar samt ökar rättssäkerheten och möjligheten till likvärdiga utredningar. Av riktlinjerna framgår att hemlösa barnfamiljer ska prioriteras i arbetet med sociala kontrakt och jourlägenheter med hänsyn till barnperspektivet. Detta är positivt för de barn som omfattas av insatser inom området samt för barn som annars riskerar att stå utan en trygg boendesituation. Riktlinjerna innebär således positiva konsekvenser för barns hälsa och utveckling.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Riktlinjer för sociala kontrakt och jourlägenheter	Bilaggs

Diarienummer
2017SCN/0043

Sändlista för beslutsexpediering

Avtal- och utvecklingsenheten

Arbete och försörjning

Maria Larsson Ajne
Sektorschef
Omsorg och välfärdssektorn

Birgitta Zaar
Avdelningschef
IFO Myndighet

Riktlinjer för sociala kontrakt och journlägenheter

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Riktlinjernas syfte och tillämpning	3
1.2	Socialstyrelsens definition av hemlöshet.....	4
1.3	Utgångspunkter för arbetet.....	4
1.3.1	Barnperspektiv	4
1.3.2	Samverkan.....	5
1.3.3	Bemötande.....	5
1.3.4	Delaktighet.....	5
1.3.5	Våld i nära relation.....	6
2	Socialt kontrakt	6
2.1	Beslut om socialt kontrakt.....	7
3	Jourlägenhet	7

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

1 Inledning

Riktlinjerna omfattar handläggning av ärenden som rör sociala kontrakt och jourlägenheter, vilket är en del av socialtjänsten i Värmdö kommun.

Av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) framgår att den som inte själv kan tillgodose sina behov, eller få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den enskilde har i första hand ett eget ansvar att utnyttja alla de möjligheter som står till buds innan bistånd kan beviljas.

Regeringens strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden innebär att socialtjänsten ska arbeta för:

- Att alla ska ha tak över huvudet och erbjudas fortsatta samordnade insatser utifrån individens behov,
- Att antalet inskrivna på institutioner som kriminalvårdsanstalt och hem för vård och boende (HVB) och inte har ordnat boende inför utskrivning ska minska,
- Att personer i boenden som tillhandahålls av socialtjänsten ska få det lättare att komma in på den vanliga bostadsmarknaden och
- Att inga barn ska vräkas.

Socialtjänsten har ingen generell skyldighet enligt socialtjänstlagen att bistå med bostäder men ska vid behov medverka för att en enskild individ ska uppnå en skälig levnadsnivå när det gäller boende. Socialtjänsten kan därför i vissa fall behöva bistå en enskild som har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad.

1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning

Syftet med riktlinjerna är att ge förvaltningen stöd och vägledning i arbetet för att uppnå rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänsten inom området för sociala kontrakt och jourlägenheter. Individuella bedömningar ska göras i varje enskilt fall.

De lagar som främst reglerar verksamhetsområdet är:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Förvaltningslagen (FL)
- Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
- 12 kap. Jordabalken, även kallad hyreslagen

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Se även:

- Värmdö kommuns *Rutin för sociala kontrakt och jourlägenheter*.
- Socialstyrelsens handbok *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* (2015).

1.2 Socialstyrelsens definition av hemlöshet

Socialstyrelsen anger fyra situationer där personer betraktas som hemlösa;

1. En person som är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende eller är uteliggare.
2. En person intagen eller inskriven på kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst, landsting, privat vårdgivare, hem för vård eller boende (HVB-hem) eller statens institutionsboende (SIS-institution) som planeras att skrivas ut men inte har någon bostad ordnad inför utskrivningen eller utflyttningen.
3. En person intagen eller inskriven på behandlingsenhet eller stödboende inom socialtjänst, landsting, privat vårdgivare, HVB-hem eller SIS-institution och som inte planeras att skrivas ut och inte har någon bostad ordnad vid eventuell framtida utskrivning eller utflyttning.
4. En person som bor tillfälligt och utan kontrakt hos vänner, bekanta, familj, släktingar eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt och därför har sökt hjälp eller varit i kontakt med socialtjänsten.

1.3 Utgångspunkter för arbetet

Nedan följer några centrala utgångspunkter som ska genomsyra arbetet inom socialnämndens verksamheter.

1.3.1 Barnperspektiv

Socialnämnden ska i samtliga beslut och åtgärder som direkt eller i förlängningen berör barn ha ett barnperspektiv som sätter det enskilda barnet i centrum. Allt arbete vid socialnämnden ska bedrivas i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Arbetet ska även följa bestämmelserna i 1 kap 2 § SoL om att särskilt beakta barnets bästa, som utgår från artikel 3 i barnkonventionen, samt 11 kap 10 § SoL om barnets rätt att komma till tals.

Barnperspektivet innebär att arbetet ska göras med särskild beaktning till barnets situation, behov, intressen och åsikter. I det ingår även att göra en bedömning av vilka konsekvenser ett visst beslut kan få för barnet. Vilka överväganden som gjorts och hur dessa påverkar beslutet

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

ska alltid dokumenteras. I arbetet med sociala kontrakt och jourlägenheter ska hemlösa barnfamiljer prioriteras med hänsyn till barnperspektivet.

Se även:

- Socialstyrelsens vägledning *Dokumentation av barnets bästa inom socialtjänsten* (2012).

1.3.2 Samverkan

Samverkan är centralt för socialnämndens verksamheter, såväl intern som extern samverkan. Detta för att skapa en helhetssyn på den enskildes behov och förmåga samt på hur behoven bäst kan tillgodoses. Av 3 kap 1 § SoL framgår att socialtjänsten har till uppgift att medverka i samhällsplanering och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda för att främja goda miljöer i kommunen samt att informera om socialtjänsten. Myndigheternas skyldighet att vara varandra behjälpliga och samverka regleras även i 6 § FL. All samverkan med externa myndigheter, organisationer och instanser ska ske med den enskildes samtycke.

1.3.3 Bemötande

Av 1 kap 1 § SoL framgår att socialtjänstens verksamhet ska bygga på respekt för människans självbestämmanderätt och integritet. Varje individ ska i kontakt med socialtjänsten få ett respektfullt och förtroendeingivande bemötande. Viktigt är också att beslut, utredningar och annan dokumentation utformas objektivt och med respekt för den enskilde. Information om socialtjänstens verksamhet ska finnas tillgänglig och handläggare ska erbjuda hjälp att förmedla informationen utifrån den enskildes behov.

Socialtjänsten har enligt 4 § FL en serviceskyldighet som innebär att den enskilde ska få upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp i frågor som rör verksamhetsområdet. Hjälp och stöd ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till den enskildes behov. Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet bör myndigheten hjälpa den enskilde till rätta.

1.3.4 Delaktighet

Den enskildes rätt till delaktighet i handläggning och insatser är en viktig princip inom socialtjänstens arbete och är avgörande för den enskildes rättssäkerhetsskydd. Den enskildes rätt till delaktighet innebär att utredning och insatser ska genomföras tillsammans med den enskilde och att stor vikt ska läggas vid den enskildes inflytande och självbestämmande. Rätten till delaktighet medför också att den enskilde har rätt att under ärendets gång få ta del av dokumentation samt att få antecknat om den enskilde anser att någon uppgift är felaktig. Den enskilde ska i kontakt med socialtjänsten rutinmässigt:

- Erbjudas att ha med sig en annan person på möten (t ex närstående, stödperson eller

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

- kontaktperson)
- Informeras skriftligt eller muntligt om sina rättigheter att få ta del av sin journal
- Informeras om möjligheten att överklaga beslut

1.3.5 Våld i nära relation

Av 5 kap 11 § SoL framgår att socialnämnden:

- Ska verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp
- Särskilt ska beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation
- Ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver
- Särskilt ska beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott och ansvara för att barnet får det stöd och den hjälp som barnet behöver

Personal som arbetar inom socialtjänsten ska ha relevant kunskap om våldets mekanismer och kunna bemöta en person som är våldsutsatt utifrån dennes situation. Om det framkommer uppgifter om våld mot en vuxen som har barn eller mot barn ska anmälan alltid göras samma dag till socialnämndens enhet för barn och unga. Vid misstanke om att en person i kontakt med socialtjänsten är utsatt för våld av en närstående ska personen erbjudas kontakt med handläggare som särskilt ansvarar för att utreda och följa upp insatser gällande våld i nära relation.

Se även:

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om *Våld i nära relationer* (SOSFS 2014:4)
- Socialstyrelsens föreskrifter *Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld* (SOSOF 2009:22)
- Värmdö kommuns *Riktlinjer för Våld i nära relation*.

2 Socialt kontrakt

Ett socialt kontrakt innebär att socialnämnden tecknar ett förstahandskontrakt med hyresvärden, Värmdö Bostäder eller annan hyresvärd, för att sedan hyra ut lägenheten i andra hand till en bestämd klient. 12 kap. jordabalkens (s.k. hyreslagens) regler gäller i relationen mellan fastighetsägaren och socialnämnden samt mellan socialnämnden och andrahandshyresgästen.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Ett socialt kontrakt är ingen rättighet utan ett bistånd enligt 4 kap. 2 § Socialtjänstlagen. Ett beslut kan endast överklagas genom laglighetsprövning/kommunalbesvär.

Syftet med ett socialt kontrakt är att socialnämnden i vissa fall kan bistå personer som är utestängda från den reguljära bostadsmarknaden för att personen ska uppnå skälig levnadsnivå. Målet är att socialnämnden med hyresvärdens godkännande ska kunna överlåta förstahandskontraktet till personen. En förutsättning för det är att personen sköter sina åtaganden som hyresgäst och inte skuldsätter sig under kontraktstiden. Bistånd till socialt kontrakt förutsätter ett aktivt arbete från andrahandshyresgästen och handläggaren för att komma tillrätta med skuldsituationen. Genomförandeplan skall upprättas och andrahandshyresgästen skall inleda kontakt med kommunens budget- och skuldrådgivare i syfte att erhålla till exempel ekonomisk rådgivning, få hjälp med avbetalningsplaner, skuldsanering eller bistånd i enlighet med riktlinjer för försörjningsstöd. Detta för att kunna bli godkänd som förstahandshyresgäst.

Innan ett socialt kontrakt beviljas ska alla andra möjligheter till bostad vara uttömda, som till exempel möjligheten att få en borgensman, andrahandsboende eller ett boende inom det sociala nätverket. Individuella bedömningar görs.

Målgrupp för socialt kontrakt

De som beviljas ett socialt kontrakt är personer som har stora svårigheter att på egen hand skaffa en bostad eftersom de av olika anledningar inte blir godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Exempelvis personer med social, medicinsk eller psykisk ohälsa, skuldsättning och betalningsanmärkningar eller efter vistelse på institution eller behandlingshem. En individuell helhetsbedömning av olika skäl till beslut om att bevilja socialt kontrakt ska alltid göras och hänsyn ska tas till barnperspektivet.

2.1 Beslut om socialt kontrakt

En utredning från socialtjänsten ska ligga till grund för beslut om sociala kontrakt. Sociala kontrakt kan beviljas för personer som har fått förtur till bostad beviljad eller genom att personen fått erbjudande om bostad genom egen kötid hos bostadsförmedlingen. Beslut fattas av avdelningschef.

3 Jourlägenhet

Alla socialtjänstens enheter kan ha behov av att placera personer i jourlägenhet. Placerande

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

handläggare har ansvar för utredning, insatsbeslut och uppföljning. I samband med placeringen ska handläggaren upprätta en genomförandeplan tillsammans med personen. Planen ska innehålla uppgifter om vilket stöd personen behöver för att hitta ett annat boende.

Som övergripande kriterium gäller att bistånd till jourlägenhet kan beviljas som bistånd enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1§ SoL till den som befinner sig i en nödsituation och helt saknar möjlighet att ordna tak över huvudet. Den sökande ska kunna visa att han/hon aktivt försökt hitta ett boende utan att lyckas, med undantag för de personer som uppenbarligen inte kommer att kunna ordna en bostad på annat sätt. Om personen inte klarar att söka bostad på egen hand ska han/hon få stöd att göra det. Biståndet förutsätter ett behov av stödinsats från socialtjänsten.

En placering i jourlägenhet ska pågå en månad i taget, högst tre månader. Personer som placeras i jourlägenhet kan få dela lägenhet med annan person.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av <Ange beslutsforum i fullständig form>, och beslutas med stöd av <Ange lagstödet i fullständig form> .

Uppföljning och uppdatering

<Ange Ansvarig enhet> ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.